

Հողեր և առնակոն սերժը կուտ ը
բեզաքած զձեռնի զհրանեք:

ՊԵՐԼԻՆ ԶՄԵՆԵՆ ԱՌԱՋ

Գրեց՝ ILYA EHRENBURG

ԲՆՈՒՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

Բայց Պերլին իր նկատ առ կա-
ցով կը մտադրուի: Կարգապահու-
թիւն, ինքն կ'ուզէր, բայց նաեւ bluff
սովորութիւն: Մնասնորին գերմանա-
ցիք նաեւ իրենց կը փոխանակեցին: Դե-
մոսը կամ մասնինքն զանազան
գոյնի թուղթերու մէջ ծրարուած և
մեծ խառնարաններու մէջ գրուած:
Գաւազանային տան մը մէջ, տեսայ
զինքնուրոյ մը տակաւններով լեցուն,
հին շէշեր, փորագրութիւններ, հոն
հարկերուն գէշ օդը կը համեմատե-
րէր: Արտաքին երեւոյթները մաքուր են:
Գիշերը կոմունիստներ և անցիկներ
Ուլիսթեյնի և Հիւսթիսթեյնի թերթե-
րուն թրջութիւններ 22 մասնաճիւ-
ղերուն ապակիները կոտորած են:
Թերթերը շատ գաղտնիքներ վեր կա-
նեն այս իրողութիւնը: — Մի քանի
միջնակցներ: Գրաստաններ մը կը
տեսանի: Կարգապահ անձնը անան-
կացած, երեք անձնապատկերներ,
նորին միջնակց մը: Հրամանագրով
(decret), կառավարութիւնը կը լին-
է հաւաքող, մամուլը սղատու-
թիւնը, բնակարանի անընտրանք
թիւնը: Պատասխան: — Մի քանի փի-
լիսոփայական ճառագրութիւններ
հոգիի առաջադրութիւնը մասին, Հոս-
թիսթեյնի ճառին ազդեցութեան մասին,
քաղաքակրթութեան ճակատագրի
մասին: Գրագրութեան, նկարչին-
քան, cineastներու ժողովի մը ներ-
կայ գտեսնեցայ: — Անկցի գրա-
վանութիւնը: — Կառավարական
ճառք պատճառելու համար, կազմա-
կերպութեան կոմիտէի վերաբերու-
ած նախապատկերները գրած էին
ազգային վրայ «Գրագրութիւնը հա-
մաճարակ է», կապաւորուած որ ինչպէս
գիտեն, կ'ընեն սանկիւրի թշնամի
էն:

Պերլին կը նմանի յուսանատի մը,
որ կ'ուզէր կարելի տեսնել կ'օճաւոր
և խնամով երեսները կ'ածիլէ: Վե-
թերին ծնողային կենդանութիւնը և
անցորդներու յանկարծական մտա-
ցիւրդները միայն իր վկային թէ
տեսած կայ: Այս, անկուսի տարիներ
ընդ մէջ: Այն օրերուն, մարդիկ
վաճառատունները կը մտնէին, ան-
պարտաքով կը գնէին իրենց օրոնք
ոչնչի կը ծառայէին, բայց այսօր ոչ
մէկը գրած չունի, այսօր կը գնեն
և վաճառ: անակութեան ազդ: Մի-
կունդին է: Միակ վիճակներ մը կայ:
Գոյ՞ Երբեք: Երբեք: Երբեք: Երբեք:

Նորոշի բանաւորական վաճա-
ռատունները թափուր են և կը գո-
ր: Անանի գարնանը տեսնելով, որ
Պերլինցիներն սիրուած գծագրէ
ձի իր մտնէն կը բերէր, չորս
յաճախորդ միայն գտաւ, այն ալ շա-
ւաթ իրիկուն: Ուրի գարնանը տես-
նելով, որ իր գարնանը հաւա-
քութեան վարձու կուտար կը թըր-
տընար թէ հաւաքութիւնը եկած 600
հոգիներէն երեքը միայն բաժակ
մը գարնանը ապագային էին, իսկ միւս
ները, ամբողջութեամբ գաւաթ
մը չուր: Նորոշի մէջ ոչ ոք bluff
չէր:

Նորոշի թշնամութիւնը աչքի
չէր գարնանը, Հոս, ոչ վկայական ո-
գործիքի բնակարան կայ, ոչ ալ նը-
կարչական ցնցոտիներ: Պերլին Նա-
բոյի չէ: Գերմանայի կիներ գիտեն
հրաշայտօրէն չտեղի և կարկառու:
Պէտք է մանրակրկիտ կերպով քն-
նել մարդը նշմարելու համար տա-
կաւոր, որ ծաւել ծաւել կ'երթայ,
կ'օղակներու պատուածքը և անկախ
նայուածքը աչքերու շուրջ պարզ
կերպով կը բացատրեն աւելի ան-
թաթիլէ: Գրեց քաղաքականութեան
օրը:

Մեծ ճաշարան մը, Արշակուն-
ցիներու մօտ: — Ծառայողներ
մէջ գրուած են էթնոգրֆներով գնա-
նաւոր պնակներ կերպարներով: —
20 քֆէնիկ, 30 քֆէնիկ, ամե-
նաճառ պնակին վրայ խոցի մեծ
թաթ մը միայն 55 քֆէնիկ է: Կը
մտնեն մարդիկ, կը յափշտակեն պն-
ակները, քֆէնիկները կը համարեն,
և քաջի վրայ, անպարտաքով կը շա-
փեն, երբեք գետնախնամի հետ:
Երբեքները հակառակ կը լափեն:
Սակայն բացարձակ չեն մտնէր, շատեր
երկար փոխանակ: Կառավարութեան

առջև կը կենան առանց ոյժ ունե-
նայու կախարդական պնակներէն ի-
րենց աչքերը հեռացնելու, յետոյ,
ստուգումով մը, իրենց ճամբան կը
շարունակեն:

Կիւման, ինչպէս նաև սովորու-
թիւնները կ'ստիպեն մարդը յամա-
նօրէն կապուի իր ընտանիքին: Մա-
կայն և այնպէս անտէր-անտեսնե-
րու թիւը կ'աւելնայ ամէն օր: Ուն-
ճուկ քֆէնիկներով որ գործադուր-
կը կ'ստանայ պէտք է վճարել տան
վարձը: Գէշ վճարողները կը վճար-
ուին կտրակաւորապէս և կանոնա-
ւոր կերպով: Գաղափար գիշերային
պատասպարան տունները միայն 4000
հոգի կրնան ընդունիլ: Իրենց պառ-
կիւր վճարելու համար, պարտական
են առաւել 2 ժամ աշխատել գործ
մը, որ յատկանշական է իր անպէ-
տեթեամբ: Նոյնիկ անոնք օրոնք
կը ձանձառան օդին լինելով զըզ-
ւանքով կը կատարեն գործ մը, ո-
րուն ոչ ոք պէտք ունի: Գաղափար
պատասպարան տունը հաւատ և իր
մարտնչութեամբ և իր տեխնիկական
զարգացումով: Բայց անգործները
հոն այնպէս են ինչպէս իրենց տան
մէջ: — Բացարձակապէս ծիւղը ար-
գիւրուած, եկողները ստիպուած են
բոլորովին հանգիստ, որովհետև կը-
նան ինքնին իրենց մարդերուն մէջ
սիկարէթ մը սպրդեցնել: — Վայ եկե-
ք է ճաղատներուն... Անգործ են
խոնարհեցող կանոն, որ կ'երթի կը
բոլոր փափագէ մը մասնաւորապէս,
մարդուն քով զարգանքներու այն ա-
ռիւթները որը իրեն պէտք է...:

Գաղափար պատասպարանի պատասպա-
րան տունէն գաւ, Պերլին մէջ 506
աւելի պատասպարան տուններ բաց-
ւած են: Երբեք վաճառի գործ մը
կը դառնայ: Գիշերուան համար գի-
շերը կը տարբերէր 40ի և 75
քֆէնիկի մէջ: Փոփոխութեան բանա-
կի պատասպարան տունէն մէջ սուղ
է և անթիւ փորանք սղոմոսներ եր-
գել կուտան, 40 քֆէնիկին իսկ սուղ
շատ մը մարդք կարողութիւնէ վեր
է: Անոնք օրոնք պատասպարան տուն
չեն գտնէր, թիւերկարքի մասին
անկիւն երը կը անենք: 400 հոգի
կ'ապաստանին ամէն գիշեր քաղաքի
կեդրոնը գտնուող կայարաններէն
միոյն տակ: Այս տեսակ բազմաթիւ
գետնադարաններ կան: Պէտք է
փորի վրայ սուղ, թափառանջու-
թիւնը արգիւրած է օրէնքով և ու-
տիկանութիւնն ալ չ'ընտան:...

Ծար.) Թարգմ. Յ. ՄԱՆԻԱՆ

ՊՍԵՐԱՋՄ ՏԱԳՆԱՊԵՆ

ԳՈՒՐՄ ԳԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Մոսկուայի թերթերը հետեւեալ
գեղարարէն կ'արտայայեն Շանկայէն:
Շանկայի իրազեկ շրջանակները Թա-
քիոյն տեղեկութիւնները ստացած
են թէ Մանիւրիոյ գեղարարներն նը-
կատմութեամբ ամերիկեան կառավարու-
թեան բռնած երկրորդի դիրքը կը
բացատրուի անով, որ բռնած փա-
փաք մը կայ ծարունը կոնի մարդ-
ներու մ: Միւսթեան դէմ: Սեղանա-
ւորական և ճարտարապետական
շրջանակներն են որ այս ճամբուն
մէջ կը մղեն ամերիկեան կառավար-
ութիւնը, յուսալով որ մասամբ պի-
տի կրնան դաժմանել ընդհանուր
տնտեսական տագնապը, ստեղծելով
պատերազմական վիճակ մը օրպէսզի
կարենան քշել իրենց պահեստիպա-
րանքները, թէ՛ իրեն նախնային
նիւթ և թէ իրեն պատրաստ վա-
ճառք: Այս ջանքերուն յաջողութիւ-
նը անուղղակի կերպով երկու ար-
գիւնք պիտի ունենան, մէկ կողմէն
պիտի ուշանայ կամ պիտի ձախողի
և միւս կողմէն պիտի սկստանայ ծառ-
քանքը, որ ինքնապաշտի մէջ Մ.
Նախնայներու արջակներն են: Տարա-
կայ չկայ որ ծառքները զինուորական
ապագայները ամերիկեան գործա-
րաններուն պիտի յանձնարուի:

«Իզվեստիա» կը գրէ: — Ամե-
րիկեան իմպերիալիստները Մանիւ-
րիոյ մէջ ճարտարական զորքերուն յա-
ռախարհացումը կը նկատեն իրեն
գաղափարներն և այս վերջինը գրգռ-
ւած զինեալ պայքարի մը:

ԻՐԱԲԵՍԱՆ ԿԵՆՆԵՐԷ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԶԱՅԱՍՏԱՆԻ ՍԷՋ

Տեղաւայ Զէյթունցիներու Ազ-
գաստանութեան անցեալ կիրակի, ի նը-
պաստ իրենց կողմէ բացուած զըզ-
րոցին, թէյասեղան մը սարքած էր,
ուր հրախորուած էին Տ. Ռուբին
Սրբազանը, Արաքէն Կիտուր, Պ. Գ.
Շահնիշան, Պ. Գ. Միստապուրիան,
Պ. Սեղաւայ Համարաձումեան, Պ. Մի-
նաս Կիտիշեան, և ուրիշ շատ մը
չէզոք և կրթասէր անհատներ: Թէ-
յասեղանի կազմակերպման մեծա-
պէս իր մասնակցութիւնը բերած էր
Պ. Սարգիս Չոյուսեան:

Ատենէ մը ի վեր Դաշնակցական
ներու հեռաւոր գրգռութեամբ այս
միակ չէզոք Հայրենակցականը եր-
կու մասի բաժնուած էր: Այս երկ-
պառակումը կը վերջանայ քայքայ-
ման հասցնելու համար Դաշնակցա-
կանները 3 յուզանքի մտնուած էին
Միտիթենի ներս, օրոնք իրենց մը-
տական պողոտաներով, սովորու-
կան տգործութեամբ առերեսով սար-
սափի ենթարկելով իրենալ միտիթե-
նը, կարողացած էին նախ իրենց ա-
տիկի Պ. Արիկեանը ուսուցչութիւնը կազ-
մող խոհմ և ինքնապէս Զէյթունցի-
ները նկատելով երեք յուզանքներու
բռն նպատակը: Գոցել Հայրենակ-
ցականի դպրոցը: Կային միտիթե-
նի Դաշնակցականներու կողմէ Բարձր-
սարայի վերածուած միւս դպրոցին: —
Գոհած էին իրենալ համառ ուսու-
ցիչը դպրոցը փրկելու համար:

Զէյթունցիներու շինարարական
ձեռնարկը խրախուսուելով Ազգ-
Առաջնորդարանի և մասնաւոր ան-
հատներու կողմանէ դպրոցը ամուր
հիմնուր վրայ վերաբացուեցաւ և
հետզհետէ երկու կողմերը իրար մօ-
տենալով զգալուամբեր օր աւուր
զարգանալու միտեցաւ: Վերջապէս,
վերեւ իշխան թէյասեղանը եկած էր
մէկ կողմէն կողմերը ի մի զգոյն
և միւս կողմէն ազգի օգտակար
տարրերը քիւլայ հրաւիրելով իրեն-
կան շրմ միտնուած անդիմանելու:
Չէյթիները կը խորշին լոյսէն:

Դաշնակցներու քունը փախած
էր, իրենց ատենիները համարում-
բօրէն իրենց միջնակցները պիտի մօ-
նէին, «ոնք կարելի է»: Որոշեալ ժա-
մուն կատարելով քաղաքի հիւրերը
Ռուբին սրբազանին հետ առաջնորդ
նիւստի գեղմը, և բոլորեցին համե-
րախոսութեան սեղանին շուրջը, ուր
քիւլ վերջը տեղ բռնեցին Զէյթունցի
տարազով հին սերունդի ներկայա-
ցուցիչներ Աւանիկ, Փանոս և Մի-
սաք աղաները:

Յանկարծ բակին մէջ երեւցան
3 յուզանքներ գեղանք գոյներով,
պիլի շրթներով նախանձի հուրը
կը ծերուն, հայրոյնցի փրփուրը
բերաններուն: Հայրոյնցի տարափ
մեծ էր, որ կը տեղաւոր իրենց հաս-
թիւն: Դպրոցին բակը ժողովուրդը
իրար խառնուեցաւ, քեմիկ տանիք-
ները հետաքրքիր կանանց և երիտա-
ներու բազմութեամբ լեցուեցաւ:

«Հերոսներէն» մէկը Դաշնակցութեան
զինանշանը կրծքին, արաններէն նոր
եկած անգրագէտ մը, մինչև ուղի
ու ծառը Դաշնակցութեան եղբար-
տեցութեան կարասին մէջ ներկեւած,
անընդհատ ամենագոհիկ լուտանք
ներ թափելով բերնէն, Զէյթունցի
բարբառով անընդհատ կը հայրոյնցի:
Դաշնակցութեան անդամները ստեղծուած
էր ներսը, հրաւիրեցին ներսը: Եւ
որոնցմէ ամենք ուզեցին դուրս ել-
նել, միջամտել, բայց միշտ արգիւ-
ւեցաւ Հայրենակցականի վարչու-
թեան կողմանէ, առաւելով թէ
«ասիկա ներքին խնդիր է, մենք հի-
մա կը կարգադրենք»: Անցաւ կէս
ժամ, կարգադրութիւնը բնաւ չկար:
Ա. Կիտուր գոհուր ելաւ 3 խանգա-
րիչներուն մօտեցաւ և ամէն կերպ
աշխատեցաւ: Չանք տարահամգել,
բայց իզուր, անոնք առաւելութիւն
էր, «Մենք ձեր կամ ռուբինը օրա-
զանին դէմ չենք, այլ ինչու վար-
չութիւնը ձեր կարծիքը չհարգու-
այս հրաւերի մասին»: Վարչութիւնը
միաձայնութեամբ կ'որոշէ թէյասե-
ղան տալ և հրաւիրել հիւրեր, և չոր-
շաբթիականով թէյասեղանի մասին
կը անգիտեցնէ իր անդամներուն, և
կը հրաւիրէ ներկայ գտնուել: Վար-
չութիւնը գործած էր իր իրաւասու-
թեան սահմանին մէջ յուզանքներ
կը մար կամ ներս մտնել, սեղա-
նի նստել և կամ հեռանալ: Ո՛ր:

Ինչպէս ցոյց տալ Դաշնակցական
խոնավարութիւնը, չէ՞ որ քիւլ ան-
դին հրահանգիչները յազմական լու-
րին կ'ապաստէին:

Անցած էր ժամ ու կէս, վերջ
վերջանալիք չունէր, օրը կը տարա-
ժամէր, Ռուբին սրբազան օտքի ե-
լաւ և յայտնելով որ իրենց յար-
գանքը ստացած էին Զէյթունցի Ազ-
գաստանութիւնը հրաւերելու, և աւելցնելով
վէճի տեղիք չտալու համար հրա-
ժեշտ տուաւ և հեռացաւ, իրենհետ
հեռանալով մնացեալ հրաւիրեցաւ ե-
ր:

Բաւր Զէյթունցիները և շրջա-
կայի անդամները խորապէս յուզու-
ած էին, երեք չար հոգիներ խանգար-
ւել իրենց թէյասեղանը: Երեք յու-
զանքներ օտքի տակ առած էին ամէն
սրբութիւն, ամօթ ու պատկառանք:
Կ'ապաստանին ոչնչացնել թէ Ազգա-
տարանին, թէ դպրոցը և ինչ իրենց
ընտանեկան խաղաղութիւնը: Ոչ ա-
ռաջինն էր, և ոչ վերջինը, այս
խառնակիւններու արարմանը, Դաշ-
նակցութեան օրոնով իրարմէ ամբը-
կաւ բաժանուածները հասկացան իրենց
սխալները, ըմբռնեցին օրուն պա-
հանջը, իրենց երակներուն մէջ շար-
ժեցաւ պայքանակաւ հաւաքակա-
նութեան աւելում: Հետեւեալ օրն
իսկ բոլորը հաւաքուեցան նոյն զըզ-
րոցին մէջ մէկ սիրտ և մէկ հոգի
նախ միացան և ապա միաձայնու-
թեամբ որոշեցին իրենց մէջ վը-
նցել յիշեալ երեք խառնակիւն-
ները իսպառ: Հոն են այդ յուզա-
ները, եկած են զինուած, պատ-
րաստ են եղբոր արին թափելու,
յանուն ինչի, յանուն Ազգատար-
նութեան քրուելու, յանուն դպրոցը գո-
ցելու: Ի՞նչ կարեւորութիւն ունի
զէյթունցի զաշնոյնը, երբ Զէյթուն-
ցիներու արինն է եռացեր, երբ
Միտիթեան հոգին է արթնցեր, վը-
նուտուածներէն մէկը կ'ըլլայ նախա-
յարձակը և կից մը կը զարնէ մե-
կուն, ասիկա կ'ըլլայ պատճառ, կը
թափուին պրկուած բռնաբանները և
երկու յուզանքներ կիներուն և մարդ-
կանց հարուածներու տակ կը զար-
նալ օրքան գէշ բան է ուրիշին հետ նոյն
միջոցներով վարուելու: Վերջապէս
զուրկ կը հանուին:

Կը լսեմ այժմ պատրաստուած
են զիմեկ կառավարութեան և բո-
ղոքել այս երեք խոնավարներու—
թէ՛ թէյասեղանի և թէ՛ միւս երե-
կայեան զէյթունցիները վրայ յար-
ձակուեցան զէմ:

Քիւլ մը համարութիւն կը թե-
լադրենք սակայն:

ՄԱՆԴԱԳ

ԱՐԻՒՆԱՅԵՆ ԴԵՊԵՐ

ՍՈՑԻԱԼԻ ՄԵՃ

Նեօի դաշնագրին 12րդ տարիգարձին
առթիւ Պուլկարիոյ ամէն կողմերը
մեծ միթիւններ և ցոյցեր եղած են,
և ի նշան սոցիալականութեան փակ-
ուած: Բանախոսներու կողմէ ժո-
ղովրդեան բացատրուած են Նեօյի
դաշնագրին Պուլկարիոյ վրայ բո-
ցուցած ծանր բեռները: Հաւաքակ
փողոցներուն մէջ համախմբման մա-
սին եղած արգելքին 2000ի չափ ու-
սանդներ, երկու սեռէ, բոլորն ալ
համախմբման հարձակումներ են Սե-
րայի հասցէին: Սերայի դաշնակա-
նային: Դաշնակապետան պատուհան-
ները շարժու փառ եղած են: Այս
ցոյցը երկու ժամ տեւած է:

Սերայի դաշնակապետան բաղադր-
ած է արտաքին գործոց նախարա-
թեան մօտ, որու վրայ, ներքին
գործոց նախարար Մ. Կիրիկիսեֆ եւ
ոստիկանութեան ընդհ. անօրէն ան-
ձամբ դաշնակապետունը բացած են
պաշտօնական ցաւ յայտնելու զէյ-
թին համար և տեղեկացնելու թէ՛
զէյթին պարագլուխները ձերբակա-
նուած են:

— Ձերբակալուած են 175 ու-
սանդներ և Ոստանդական միու-
թեան նախագահը Մ. Ուշաօֆի:
Ձերբակալութիւնները կը շարունակ-
ուին:

— Սերայի դաշնակապետան ծանուցա-
րուած ծանուցաբեր մը տար-
բաւորութեան միտքով կը բողոք-
ուի Նեօյի դաշնագրին զէմ հրաւար-
ութեան ընդմէջ:

ՀԱՅԿ. ԿԵՆԲ

ՆՈՐ ԹՈՒՄԱՐԱ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՍԷՋ

Թամարգաններու Հայրենակցա-
կանին կողմէ եղած դիմումին վրայ
անցեալ տարի 150 Թամարգաննե-
րու Հայաստան մուտքը արտոնու-
ած էր: Թամարգաններու ներկայացու-
ցիչ Պ. Նաբեքանի կողմէ ներածու-
ղեկուած տեղեկութեան մը նայելով
ՀՕԿի զլխաւոր վարչութեան մէջ
ժողով մը տեղի ունեցած է Սեբաս-
տացիներու եւ Թամարգաններու
ներկայացուցիչներու միջև և որոշ-
ուած է Նոր Սեբաստիա աւանի հո-
ղախանի բաժին յատկացնել Նոր
Թամարգանի, որ պիտի շինուի Նոր
Սեբաստիոյ եւ Ալտարակի միջև:
Այս հողամասը մէկէ աւելի տեսա-
կաններով հին Թամարգան կը լինե-
նէ: Այժմ Արգէնի տեղ Արագածը
պիտի ըլլայ Թամարգանի վրայ իշխող
լուր: Կազմուած է նոր աւանի շի-
նութեան յանձնախումբ մը, Նորո-
շեան, Վ. Տէր վարչական մը Ս. Սե-
րայեանէն բաղկացած: Այս տարի կը
կառուցուին երեք շէնքեր, 4ական
սենեակով:

Այս լուրերը ստանալէ յետոյ
Թամարգաններու Ամերիկայի Հայ-
րենակցականը բացած է 25 հազար
տոլար քեմիկ մը: Գործողային
(Հարաւ Ամերիկա) 300 տոլար եւ
Գ. Քիթօրիային 150 տոլար ստաց-
ուած է արգէն:

ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐ ԶԵՐԲԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Տեղապետի օստիկանութիւնը
վերջերս Դաշնակցութեան արտաքին
ներքին բաւական թիւով համայնա-
պարներ ձերբակալած է: Ձերբակալ-
ուածներուն մէջ կը գտնուին եղբ
10-11 հայեր:

ՌՈՒՄԱՆՈՒՆ ՀԱՅԵՐԸ

Արգայական հրովարտակ մը Նո-
յեմբեր 25 վաւերացուց Ռումանիոյ
Հայ-Լուսաւորական թիւին կաղ-
մական եւ վարչական կանոնադ-
րութիւնը զայն անցնելով պաշտ-
նական կանոնադրութեան շարքին
մէջ:

ՀԱՅ ՆԱԿԱՐԻՍ ՄԸ

«Բոմբայ» մէջ Կասթիլի փա-
լէն կը ներկայացնէ սիսկական Ան-
կալիկներու վերջին ցուցանակները,
ուր կ'երեւ

ՈՐԲԵՐԸ ԴԵՊԻ ՆԱԽԱՐԱՐ

Անցեալ երկուշաբթի, 7 Դեկտ. Ստեփաննոս Զայաստան մեկնող որբերուն առաջին կարգաւորը ընկեց թանկութեամբ Գէլէկիան-Սիսուան օրհանգիստի մատակարար Պ. Գրասէրեանի, մեկնեցաւ Յունաստան, հոն միանալու Զայաստան մեկնողներուն առաջին խումբին:

ՍՈՒՐԻՈՅ ՆՈՐ ՎԱՐՁ. ԽՈՐՀԱՆՈՐԴԸ

Անցեալ երկուշաբթի, 7 Դեկտ. Դամասկոսի մէջ գումարուեցաւ Սուրիոյ նորակազմ վարչական խորհուրդը, նախագահութեամբ Բ. Գրասէրեան: Մ. Բոնոս փողովակաւորներուն ուղեւոր ճամբը խօսեցաւ և պարզեց գործընթացը:

— Կէսօրէ վերջ Տէր և Տիկին Մ. Բոնոս ի պատիւ Սուրիոյ վարչական խորհուրդի անդամներուն թէյսեսնեցաւ և խօսեցին:

— Բ. Գրասէրեան Դամասկոսէն Հոմա գնաց, ուրկէ Թրքիոյի ճամբով Պէյրութ վերադարձաւ:

ՄԱՔՍԱՅՆ ԽՈՐՀԱՆՈՐԴ

Բ. Գրասէրեանը Պէյրութի առևտրական սենեակին նախագահութեան ուղեւոր պաշտօնագրով մը հրահանգեց որ մաքսային խորհուրդը պէտք է գումարուի ամսոյս 21-ին, գնահատուի համար մաքսային նոր սակերը:

ՅՈՐԵՆԻ ԽՆԴԻՐԸ

Յօրենի խնդիրը քննելու համար Բ. Գրասէրեանի մէջ, Մ. Բոնոսի նախագահութեան տակ ժողով մը գումարուեցաւ հովանաւորեալ երկրորդական պատերազմներուն մասնակցութեամբ:

Վաճառականները կը պնդեն թէ ցորենին ներքին գինը շատ բարձր է, և թէ պէտք է 50 առ հարիւրէն ձեռք բերելու ընդհանուր մաքսային տուրքը, զսուրէն ցորեն կարենալ ներմուծելու համար:

Հովանաւորեալ երկրորդական պատերազմները սակայն կը մերժեն այս առաջարկը, այն պատճառով որ թանկութեամբ չորագործեալ երկրորդական մէջ երկու տարի բաւելու չափ ցորենի միջոցով և աւելի ատժաւանցումը չպիտի քաջալերէ հողագործները:

ԶՆՆ ՎԱԽԵՐԱՅՆԵՐ ՊԻՏՏՃԵՆ

Հաւաքի միջոցով կառավարութիւնը 1932-ի պիտանեցի նախագործը ներքին կամ է ներսփայտանական ժողովի քննութեան: Արտափայտանները կուգին զննելու մարտի 1-ին, արդի առաջնային համար: Անկէկերուցուող օգտագործի և տնտեսական բոլոր ջանքերը, անփոփոխ ընդունել տուաւ համար պիտանեցի, ի դերուն անցած են: Խորհրդարանը քուէարկեց պիտանեցի մեծութեամբ և հետագայում խաղաղ Բ. Գրասէրեան:

ՄԻԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ ԿՈՒՁԵՆ

Դամասկոսէն բազմաթիւ պատերազմներուց ետք և հետագայում զինուոր են: Ձրանաւ արտաքին նախարարութեան և խնդրած որ Մուսթիֆէ Մանսուրի պաշտօնը Սիւրիոյ մէջ Սահմանադրական Միապետութիւն հաստատուի, և ընդհանուր ներքին շնորհուր վերջին ապրտաքննութեան զննվողներուն:

ՊԵՏԱԿԱՆ ՊԱՇՏՈՆԵԱՆԵՐԸ ԵՒ ԲԱՆԴԱՐԱՆԸ

Հակառակ պետական օրէնքի աւերամարտութեան, որով կ'արգիւտուի կառավարական պաշտօններուն բազմաթիւ վայրերը մտնելու ու խաղի մասնակցելու վերջինս ոստիկանութիւնը կ'արգ մը պաշտօնեաներ այդ յանձնարար վրայ բռնած ըլլալով, կ'զգուշացուին բոլոր կառավարական պաշտօնեաները:

ԳՏՆՈՒԱՍ ԶԱՅՈՐԴԻ ՄԸ

Վերջին Մուսուլէն Պէյրութի և կամ է Յաւանքի անունով երկուսուորք մը (մականուներ չգիտեմ) հօրը անունը Յովհաննէս, մօրը անունը Թեմէն, քոյրերը Աննա և Լուսին (եղբորը անունը չգիտեմ): Բնիկ կենտրոնի, Պէյրութ Զէյնէ Թալէն, հայրը նպարտավաճաւ եղած է:

Իր պարագաները կրնան զինել խաղաղութեան հասցեով:

ԱճՈՐԻԱ ՀՈՐԿԱՍՏԱՆԻ ԽԱՆՈՐԴԱՅ

Լոնտոն, 3.— Կլոր Սեղանի խորհրդածովին Եւրոպայի լաւագուծ վիճարանութիւնները փակուեցան: Խորհրդարանը ստուար մեծամասնութեամբ մը ընդունեց կառավարութեան հեղափոխութիւնը, 43-ի դէմ 369 ձայնով մեծ լէս Մ. Զրչիլի բանաձեւը, որու դէմ կ'առաջադրուէր Հեղափոխութեան մէջ Տօմինթօններու ձեռով սահմանադրական վարչաձեւի մը հաստատումը:

ԱճՈՐԻԱ ԽՈՐԵԱՎԻՄԵՆԵՐԸ

Լոնտոն, 3.— ԱճՈՐԻԱ Ամերիկայէն գնեց խոճոր լամբարով անքելի մեքենայ մը որ պիտի կրնայ մարդկային ձայնը մէկ միլիոն անգամ աւելի զօրացնել: Անով կարելի պիտի ըլլայ 1200 մէքթրաճէն թռչող օդանավերի մը խօսքը լսել:

ՃԱՐՈՆԻ ՆՈՐ ԹՆԲԱՆՈՐԵՆԵՐ Կ'ԱՎԱՍԱՐԵՐ

Բարիդ, 4.— Ընկերվարական կուսակցութեան ընդհանուր ֆաբրուար Մ-Բօլ Ֆօն «Բօրիլ»-ի մէջ զգայացունց լուր մը կը հրատարակէ: Ան կը հաւատէ թէ Ճարոն մեծ ֆանկութեան թնթանօրներ եւ Դուստր Կապարաւ է Բէտօգի գործարաններուն: Այդ ապագայութեան փոխարէն պայման դրւած է որ Բէտօգի տունը ի նպաստ Ճարոնի պաշտպանութեան մօլ ճրանակաւ մամուլին մէջ:

Լոնտոն, 4.— Կուռի սկիզբէն մինչեւ այժմ նախագահեց կուսակցութեան 210 մեմբեր եւ 473 վիրատու:

ՀԻՔԵՐ ԽՐԱՎԱՐԱԿԻ ՎՐԱՅ

Լոնտոն, 4.— Ընկերվար-ազգայնականներու պետը Հիքեր, ճամ մը խօսելով շատ գէշ կերպով նկարագրեց Գրասէրեանի մէջ պաշտօնակցութեան տարածումը պարագան և յարեց թէ իրենց կ'ընդունին պաշտօնակցութիւնը 700,000 անդամներ ունեն և 15 միլիոն համակրներ և թէ բնաւ տարակոյս չկայ թէ ի մօտայ իրենց պիտի ստանան կառավարութեան ղեկը: Ան ըստ թէ Գրասէրեան ի վիճակի չէր վճարելու իր քաղաքական և առևտրական պարագաները՝ առանց ընդարձակ արտածումներու: Իրենց տրամադրի են վճարելու առևտրական պարագաները՝ բայց ոչ քաղաքականները:

Բարիդ, 4.— Ճարոն. մամուլը շատ մասնագիտած է Հիքերական բողոքականութեան: Մասնաւոր պատերազմակցութիւններ զրկուած են Բարիդ, Լոնտոն և Հոմա: Այն կարծիք ունեն թէ Հիքեր ի մօտայ պիտի փորձէ երկրին ղեկը ձեռք առնել և այժմէն կուգէ, ի նպաստ այդ եղբուրեան, պատրաստել Սուրիոյի հանրային կարծիքը:

Միւսին. — Խաղաղական գրագիտութեանը սկսած են ծախել Հիքերի մօտին հրատարակուած գիրք մը, որ չորս լեզուներով լոյս տեսած է — գերմաներէն, իտալերէն, ֆրանսերէն և անգլիերէն:

Պարիս. — Մաքսուրի մէջ տեղի ունեցած յանդիմանական ընտրութեանց մէջ Հիքերեանները 39 աթոռ ըսկանցան 60 թեկնածուներու վրայ:

ԿԱՆՈՒԻ ԽԻԱՆՈՐ

Կը ծանուցուի թէ Կանսի ծանր էմիգրացիայէ կը ճառարի եւ թէ իր առողջական վիճակը մնացորդութիւն կը պատճառէ:

Նախապէս. — Ճարոնական ուժերուն հրամայեցաւ հրամայեց որ Յի-Յի-Բարի գրաւուած Երանայր պարպուի: Ճարոնցիները որոշած են եւ կանցել նաեւ իրենց օգտակարներ, հրեանքն եւ գրախաւորները:

ԱճՈՐԻԱ ԿՕՐՄՈՒԻ ՍԵՐԻՈՒՆԻ ԱՆԿՈՒՄԵՆ

Բարիդ. — Բարիդեան ելեմսակամ Երանայրները մեծապէս ազգուած են սերիոնի մօր անկումին հետեւալի եւ այդ բարի կը բացատրեն անով որ անգլիական կառավարութիւնը փափաճող չէ սերիոնը կայունացնելու, որ լինելու առիդ կը վաւեր թէ պատերազմական պարագան եւ թէ Երանայր իրեն խիւղ մէջ:

ԻՆՉ ԿԸ ԽՈՐԻԻ ԽՈՐԻԻ ԱՄԵՐԻԿԱ

Պոմպէ. — Ամերիկայէն կ'իմացնեն թէ հեղափոխական գործողի Բարիդի մախաքան Լալլա պէ Բարի Բարի Բարի յայտարարած է թէ Կլոր Սեղանի խորհրդակցութեանց մասին բան մը պիտի չյայտնէ մինչեւ որ Կանսի վերադառնայ:

ՊԱՊՈՒՄԱՆ-ՀԱՅԻԱ ԵՐԿԱՅՈՒՂԱԳԻԾԸ

Պապաս. — Նոր Երանայրի Պապաս-Հայիա երկաթուղագիծին նախագահ Բարիդականութեան առաջնորդները աւարտեցան: Ըստ այդ տեղեկագրի. Պապասի մէջ այլ գիծն հաւաք հարկ պիտի ըլլայ պեղել 7 փապուրիներ եւ շինել 10 կաւաւրներ, ինչպէս նաեւ 650 մէքթր լայնութեամբ կամաւր մը, Հիքի մօտ, Երանայր վրայ:

«ԼԻԲԱՆԱՆ»-Ի ՊԱՍԻ ՕՐԱՅՈՅՅԸ

Լոյս տեսաւ ՄԱՔՈՒՐ ՏՊԱԽՈՒԹԵԱՄԸ — ԻԵՆԱՐՈՒԹԵԱՆ ԿԱՆԱԿԱՆ ԿԱՆԱԿԱՆ ՏՐՈՒԱԾ ԱՊԱՊԱՐԱՄԵՆԵՐԸ ԻՆՉ ՄԱՍ ՄԸ ՄԻԱՅԻ ՄԵՃԱԾ ԸՄԿՈՒՄ, ԳՆԵՆ ՈՒՂՈՂՆԵՐ ԲՈՂ ԱՆԱՊԱՐԵՆ ԳԻՄԵՆ:

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱԳԸ

ԽՐԻՐ ԶԱՍՄԵՐ

Այն իրողութիւնը թէ համաշխարհային անտեսական տագնապը իր լրումին հասած է, յայտնի կ'ըլլայ հետեւեալ զեպքէն, որ տեղի ունեցած է Երանայր օֆ Օթթալիա շքեղ շոգենաւին վրայ, որ ստիպուեցաւ Սաուդի մարքէնէն Նիւ-Եորք մեկնել միակ վերապահուած քապիւնով մը: Նաեւ նաեւ պետները և նաեւ տնտեսները մեծապէս յուզուեցան, ըստ որում, վերջին պահուն, նաեւ մեկնելէն քանի մը վայրկեան առաջ, այդ մէկ ուղեւորն ալ իմացուց թէ պիտի չկրնայ երթալ: Այսպէս այնպէս այդ հրաշքն շոգենաւը որուն վրայ պարապ տեղ չէր մնար երթէք, Անգլիայէն Նիւ-Եորք մեկնեցաւ առանց ուղեւորի: Երանայր օֆ Օթթալիա մէկն է այն փառաւոր շոգենաւերէն, որ իր վրայ ունի շրաւապան մը, սինէմա, թէնիս և լիւքս:

ԹՈՒՐԻԿ ԿԻՆ ՄԸ ԿԸ ԿԱՆՈՒԻ

Թրքական տարեգրութեանց մէջ առաջին անգամ ըլլալով, մահուան դատապարտուած կին մը հրապարակաւ պիտի կախուրի ենկերիւր խորհրդարանը վաւերացուցած է մահուան վճիռը Յաթիմա անուն կնոջ, որ ուրիշ կնոջ մը մահունէն առաջ գումարի մը դէմ այդ կինը սպաննած էր:

ԹԱՆԴՈՒԹՅՈՒՆ ԴՈՂՆԵՐ

Նիւ-Եորքէն կը հեռագրեն «Տէլըֆթիկ»-ին: — Երեք յանգուած տագնապներ օր ցերեկով բռնի մտան գահաժառանգի մը խանութը և 40 հազար անգ. օսկի արժողութեամբ աղամանը ձեռք ձգելով փախան:

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԱՆԿԱՐԻՆԵՐՈՒ ԳԵՄ

Գերման կառավարութիւնը քաղաքական անարեւելութեան զեպքերուն առաջը առնելու համար նոր միջոցներ օգտած է ձեռք առնել: Բոլոր օստիւ արգիւտուած է զէնք կամ հաստ խաղաղական կրելու: Անտառողները իսկոյն պիտի ձերբակալուին, և պիտի դատապարտուին 150 մարդ տուգանքի կամ երկու շաբաթ բանտարկութեան: Ժամը 17-էն մինչեւ եօթը արգիւտուած է անէ բացօթեայ մարջանք:

ՀԻՔԵՐԻՆ ԿԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՆԱՅԻՐ

Գերման կառավարութիւնը հրատարակեց կարգ մը վաւերացուած թեր, որոնք ժամանակէ մը ի վեր ձեռք անցուած էին: Այս վաւերացութիւնները կը պարունակեն յեղափոխական ծրագիր մը, զոր նաեւ (ազգայնական ընկերվարական) կուսակցութիւնը մշակած է: Այս ծրագրին հեղինակներուն մէջ կը գտնուին մասնաւորապէս հին կայսերական բանակէն սպաններ, պաշտօնի վրայ եղող դատաւորներ և նաեւ կուսակցութեան պետին անձնական քարտուղարը:

Բաղադրային ներքին պատերազմի ճշմարիտ ծրագիր մըն է այս օր կը նախատեսէ բացառիկ դատարաններ, Հիքերեան կուսակցութեան կազմուած զինաւորական ղեկաւորութեան, բոլոր երկտարական կեդրոններու գրաւումը, պարտաւորել շախատութեան հաստատութիւն, անհատական ինչքերու գրաւում և անմիջական ներքին մարաթիոն մը: Այս վաւերացութիւնները հրատարակութիւնը քաղաքական շրջաններու մէջ կը նկատուի նաեւ կուսակցութեան դէմ ընդարձակ գործողութեան առաջին արարումը:

ՈՒՍԱՆԱՐԱԿԱՆ ՅՈՅՈՒՄ ԵՐ ԼՈՒՐԻ

Սէթ Բաթերիի աւթիւ, ու. տնտեսական թափօրներ կազմուեցան Լիւնի կեդրոնին մէջ և փորձեցին քոյրեր կատարել: «Անկէ Լիւն»

աղաղակներ արձակեցին: Ասոր վրայ օտարկանութիւնը միջամտեց և Պէլ-ժուրի հրապարակին վրայ ետ մղեց թափօրները: Ձերբակալութիւններ եղան, բայց բռնաւորները ետքը ազատ արձակուեցան:

ՌՈՒՍԻԱ ԿՕՇԵԿՆԵՐԸ ԿԸ ՆՈՅՆԱՏՆԵ

Սովիետական կառավարութիւնը մասնաւոր յանձնաժողով մը անունով օրակէսի ուսումնասիրելէ անաւր այն կոշիկին, որ մեծին ալ պարտաւորել պիտի ըլլայ: Այդ կօշիկները ամենաբարձր մանուկ համար միւսին գինը պիտի օժնան: Այս կարգադրութիւնը մեծ զորք պիտի տայ ուսումնական կօշիկագործութեան:

ՈՐ ՏՂԱՔ ԿՐԻԱՆ ԹԱՏՐՈՆ ԵՐԹԱԼ

Թրքական նոր օրէնքի մը համաձայն, միայն տոններու տարեկանէն վեր տղոց համար արգիւտուած է թատրոն երթալ:

ԱՌԱՋԻՆ ԵԱԶՄԵՆԸ ՊԱՏՈՒԱՄ

Պոլսոյ մէջ Խայիմ էֆ. անունով սեղանաւոր մը իրենց մօտ բանտարկութեան և 100 օսկի տուգանքի դատապարտուած է, Թրքական դատարանի պաշտպանման օրէնքին համաձայն մեծ չափով տարւած ծախսած ըլլալուն համար:

ԻՏԱԼԻՈՅ ՍՆԱՆԿՆԵՐԸ

Պաշտօնական վիճակագրութիւններ կը հաստատեն թէ անցեալ հոկտեմբեր ամսուն իտալիոյ մէջ սնանկութիւններուն թիւը բարձրացած է 1046-ի, որոնցմէ 19 անունուն խոշոր ընկերութիւններ: Սեպտեմբերին սնանկութիւնները 886 էին:

ԻՐԱՔԻ ԵՒ ԵՐԻՊՏՈՒՄԻ ՄԻՋԵՒ

Չարագործները իրարու յանձնելու Երիպտոս-Իրաք համաձայնութիւնը վաւերացուեցաւ: Արտաքին գործոց նախարար Ապու էլ Ֆաթիմ Եւրոպայի յանուն Երիպտոսի եւ Իրաքի Երիպտոսի հիւպատոս էլ Գաաթի պէլ յանուն Իրաքի ստորագրեցին, և վաւերացուեցաւ օրինակներ ալ փոխանակեցին:

ԶԻՆԱՍՏԱՆ ԿԸ ՊԵՆԵ

Զինաստան իր վերապահութեան իրաւունքներուն նախաձեռնութեամբ, կը պնդէ իր պայմանին վերայ, այսինքն յանձնախումբին ճամբայ ելլելէ առաջ ձեռք պարպէ իր գրաւած հողերը: Ձեռք չընդունիր բնաւ այս պայմանը, Ազգագործողին աշխատանքը:

ՀԱՐՈՒՆԻ ՆՈՐ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ

Ձեռք սկսած է Մանուրիոյ հորաւէն ալ նոր պատրաստութիւններ տեսնել, Մուսուլ-Փէթրի գծին վրայ յարձակուել նախատեսուած թեմբ:

ՄԱՅՐ ՄԸ ԱՆՁՆԱՊԱՐԱՆ

Վերադառնալու մէջ տիկին Սիւսեան, ծնեալ Ժէմէն Գրօս, 41 տարեկան, յուսահատած իր 18 տարեկան դստկին անգործութենէն, հրազելի երեք հարուած պարպեց սրտին ուղեւորութեամբ: Հիւանդանոց փոխադրուած է շատ ծանր վիճակի մէջ:

ՆՈՐ ՏՈՒՐԻԿ ՄԸ ԱԼ

Թուրքիոյ Ազգային Մեծ Ժողովը քուէարկած է այն օրէնքը, որով տուրք մը պիտի գանձուի վերաւոր թուականներու վրայէն:

ՍԱԿԱՐԱՆ-ՊԵՐՈՒՐ

9 ԴԵԿՏԵՄԵՐ 1931

Երիպտ. Թ. ԳՔ Ոսկի	420
Անգլիական	408
Գաղութներէն	410
Թրքական	61
Ամերիկեան Տօլար	127
Իտալական Լիր (100)	660.—
Յունական Դրախտ (100)	160.—
Գնք Օթթալիա	130.—
Անգլիական Ոսկի Զէն	603.—
Օսմանեան	548.—
Տրանսկան	478.—
Էճիս Արժեք	30

